

2. У випадку, коли дитина в зв'язку з важкістю ураження не могла оволодівати навичками, необхідними для навчання, здійснювався підбір допоміжних засобів, які б могли допомогти дитині адаптуватись до навчального процесу в умовах школи.
3. На сьогоднішній день у м. Львові немає школи повністю адаптованої для навчання дітей з особливими потребами, що можна пояснити тим, що до 2001 р. школи не потребували таких адаптаційних змін, так як діти з особливими потребами не навчалися в ЗОШ.
4. Зробивши загальний аналіз всіх отриманих даних на протязі навчального року, можна зробити висновок про можливість навчатись в ЗОШ дітям з особливими потребами, їх адаптацію в умовах школи до навчання, незважаючи на складність ураження, про що може свідчити успішне завершення всіма дітьми навчального року з переведенням їх в наступний клас.
3. Підібрати допоміжні засоби для дітей з особливими потребами, які б максимально полегшили процес навчання.
4. Провести повну адаптацію шкіл і їх приміщень для навчання в них дітей з особливими потребами відповідно до їх потреб.
5. Збільшити кількість шкіл, в яких змогли б навчатись діти з особливими потребами.

Література

1. Елен Р. Деніелс, Кей Стаффорд. Залучення дітей з особливими потребами до загальноосвітніх класів. – Львів, 2000. – 256 с.
2. Козявкін В.І., Маргосюк І.П., Луць Г.П., Лисович В.І., Турчин О.З., Консва Л.П., Волошин Б.Д., Падко В.О., Качмар О.О. Особливості оцінки результатів проведеного лікування у дітей з дитячим церебральним паралічем. //Український вісник психоневрології. – Харків, 1993. – Вип.2. – с. 45-47.
3. Кроки до демократичної освіти //Журнал Всеукраїнського фонду „Крок за кроком”. Лютий, 2002.
4. Лук'янова Е.М. Наукові аспекти вирішення проблем зниження дитячої захворюваності в останні десятиріччя по Україні. //Журн. АМН України. – 1996. - № 2. – т.2. – с. 334-343.
1. Рекомендується залучати до навчання в ЗОШ якомога більше дітей з особливими потребами.
2. Впровадити для дітей з особливими потребами в навчальну програму індивідуальні реабілітаційні заняття.

Рекомендації:

Ю.О. Румянцев, О.В. Чунис

СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ (З ДОСВІДУ КОНКРЕТНОГО СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я В ЗАХІДНОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ)

У роботі розглядаються поняття соціального здоров'я та здорового способу життя нації; аналізуються суб'єктивні та об'єктивні фактори формування здорового способу життя як окремого індивіда, так і нації в цілому; на основі проведеного конкретного соціологічного дослідження здійснений комплексний аналіз здоров'я як важливого соціального феномена; проаналізовані найважливіші соціальні фактори, які впливають на здоров'я населення України та формують основи соціального здоров'я української нації.

В роботі розглядаються поняття «социальное здоровье», «здоровый образ жизни нации»; анализируются субъективные и объективные факторы формирования здорового образа жизни отдельного индивида и нации в целом; на основе проведенного конкретного социологического исследования сделано комплексный анализ здоровья как важного социального феномена; проанализированы важные социальные факторы, которые влияют на здоровье населения Украины и формируют основы социального здоровья украинской нации.

The notions "social health" and "healthy way of life" are described in the article; the objective and subjective factors of an individual healthy way of life forming are analyzed; the most important factors that influence upon the Ukrainian population health and form the basis of Ukrainian nation social health are analyzed.

Здебільшого в літературі розглядається поняття „здоров'я” та „здорового способу життя” як проблема фізичного стану окремого індивіда; ми ставимо перед собою завдання у постановці проблеми, яка полягає у

більш широкому розумінні цих понять; ми ставимо важливі питання щодо здорового способу життя української нації, соціального здоров'я людей, соціального здоров'я нації, а також суб'єктивні та об'єктивні фактори формування соціального здоров'я української нації.

Дослідження виконуються відповідно до планів науково-дослідницької роботи Львівського державного інституту фізичної культури.

Мета дослідження: розкрити та обґрунтувати зміст поняття здоров'я як складного феномену, найвищу соціальну цінність; проаналізувати поняття „соціальне здоров'я нації” та „здоров'я української нації” зокрема, а також розкрити аспекти здорового способу життя населення України.

Результати дослідження: Сучасні уявлення світової науки стосовно феномена здоров'я людини ґрунтуються на новому розумінні актуальності проблеми здоров'я та здорового способу життя окремого індивіда. Глобальна вагомість проблеми викликала необхідність ґрунтовних досліджень соціального здоров'я, здорового способу життя людей та здоров'я нашої нації. Проте, сьогодні у вітчизняній літературі комплексний підхід щодо вирішення цих питань трапляється дуже рідко. Тому, виникає необхідність зазначити, що соціальне здоров'я пов'язане з економічними чинниками, стосунками індивіда із структурними одиницями соціуму - сім'єю, організаціями, з якими створюються соціальні зв'язки, і котрі суттєво позначаються на здоров'ї особистості і визначають її спосіб життя у поєднанні з умовами життя суспільства. Спосіб життя охоплює всі сфери діяльності людина: працю і побут, суспільне життя і культуру, поведінку (стиль життя) людей та їх духовні цінності.

Тобто, поведінка, або стиль життя, є одним з найважливіших елементів способу життя, який не може не впливати на здоров'я окремої особи і на здоров'я тих чи інших соціальних груп населення і нації в цілому. Стиль життя може бути як сприятливим, так і шкідливим для здоров'я, і залежатиме від вибору конкретного індивіда. Отже, слід зазначити, що здоровий спосіб життя - це все в людській діяльності, що стосується збереження і зміцнення здоров'я. Все, що сприяє виконанню людиною своїх функцій, через діяльність з оздоровленням умов життя - праці, відпочинку, побуту (Declaration of Alma-Ata. International Conference on Primary Health Care, Alma-Ata, USSR, 6-12 September 1978).

Проблема формування здорового способу життя досить ретельно висвітлюється в багатьох соціально-філософських, педагогічних, соціологічних, медичних працях. Особливої актуалізації ця проблематика набула у другій половині ХХ століття як у світі в цілому, так й в Україні.

На основі публікацій, в яких викладена думка окремих науковців, політиків, суспільних діячів, та реальних суспільних процесів ми можемо стверджувати, що складна політична та економічна ситуація в Україні, відсутність національної консолідуючої ідеї на державному рівні, високий рівень безробіття, знецінення освіти, втрата соціального змісту людської праці, корупція в усіх сферах суспільного життя, перехід економіки держави в "тінь", відсутність належного правового захисту громадян, посилення криміналізації суспільства, занепад моральних цінностей, руйнація національної науки та культури, практична відсутність плюралізму думок та свободи слова, параліч демократичних перетворень – все це призводить до кризи українського суспільства в цілому та кожної людини зокрема. Слід зазначити, що саме ці чинники є основними критеріями визначення соціального здоров'я української нації. Про це свідчать результати конкретного соціологічного дослідження, проведеного у 2002-2003 роках у Західному регіоні України (дослідницька група студентів Львівського державного інституту фізичної культури, керівник колективу – к.ф.н, доцент Румянцева Ю. О).

Аналіз результатів даного соціологічного дослідження дозволяє відкрити певні стійкі характеристики і чітко виражені тенденції, що торкаються стану здоров'я населення України, розуміння проблем здоров'я та відношення до них респондентів.

Згідно з результатами конкретного соціологічного дослідження, отриманих шляхом анкетування, фізичний стан здоров'я українців погіршується з кожним роком. За останній рік відсоток захворюваності населення зріс до 40 в середньому. Причинами такого погіршення фізичного стану здоров'я населення України є вплив фінансово-економічного, соціально-політичного та екологічного становища України та інші загальновідомі причини. Проте, не менш важливими аспектами є сформовані погляди на життя особистості, її наміри та запити у діяльності, ставлення до власного фізичного здоров'я та способу життя загалом.

На думку 80% респондентів "здоров'я" – це стан організму при відсутності слабості, болю, дискомфорту, настрою і зрештою, хвороби. І лише у 20% опитуваних поняття "здоров'я" асоціюється із станом

організму, що виникає у гармонії його фізичного стану з психічним, духовним та соціально-економічним, і саме цю гармонію слід берегти та підтримувати методами, які кожен вибирає самостійно.

З викладеного респондентами розуміння поняття „здоров'я” випливає, що люди розглядають здоров'я як добробут у контексті якості життя. Як підтвердження цього, стали результати стосовно складових способу життя опитуваних, їхнє ставлення до власного здоров'я. А саме, 85% респондентів стверджують, що попри розуміння шкідливості тих чи інших звичок, негативності їх впливу на здоров'я, - не намагаються уникати схильності до них. Інша ж частини опитаних висвітлює переваги раціонального харчування, спорту та фізичної культури, загартовування, дотримання меж режиму дня – тобто, загально відомих складових здорового способу життя.

Важливим для нас стало і те, що активна форма відпочинку серед респондентів є актуальною, і в процентному співвідношенні кількість тих, що дали позитивну відповідь на відповідне запитання становить 79%.

Характерно, що в ряд соціальних факторів, що негативно впливають на здоров'я населення, майже 73% респондентів відносять загальну соціально-політичну ситуацію на Україні. Слід зазначити, що 88,3% опитаних притримуються думки про те, що найбільшу відповідальність за стан здоров'я населення несуть державні органи управління. Це свідчить про високий рівень сподівань на позитивну співпрацю зі сторони центральної влади, місцевих органів управління з приводу формування необхідних умов підтримання здоров'я населення.

На думку респондентів, найбільший резерв покращення здоров'я населення міститься як у потенціалі діяльності органів державної влади, так і у діяльності самої людини. У відповідях на запитання про ступінь відповідальності за стан здоров'я громадян України відбувся такий поділ: 27% вважають, що відповідальність у повній мірі несе особистість, а 73% відмічають відповідальність державної влади щодо цього питання.

В цілому аналіз відповідей на запитання, що торкаються соціальних аспектів здоров'я та способу життя населення, дає можливість стверджувати наступне: Більшість опитаних (93%) неспроможні відрізнити проблеми здоров'я від економічних та політичних проблем (часто одне замінювалося іншим); У свідомості більшості немає чіткого уявлення про те, що у кожного повинна бути своя система підтримки здоров'я. Як наслідок спостерігається схильність перекладати відповідальність за погіршення стану здоров'я населення з суспільства (як цілісність) на законодавчі органи влади держави; Серед соціальних процесів і факторів відмічалися лише ті, які негативно впливають на стан здоров'я населення України; більшість опитаних немає чіткого уявлення про соціальні заходи покращення здоров'я населення.

Аналіз отриманих результатів дає підставу стверджувати про необхідність проведення масштабних заходів щодо валеологічного ознайомлення населення. Через значні фінансові затрати щодо втілення заходів практичного характеру, спрямованих на розвиток системи підтримки здоров'я населення, слід

використовувати сучасні соціальні технології, сформувати у громадській свідомості уявлення про здоровий спосіб життя як основну запоруку підтримки та збереження здоров'я не тільки на особистісному рівні, а й на національно-державному.

Література

1. Сущенко Л.П. Соціальні технології культивування здорового способу життя людини/ Запоріж. держ. ун-т. - Запоріжжя, 1999

2. Кудрявцева Е.Н. Здоровье человека: понятие и реальность / общественные науки и здравоохранение. - М.: Наука, 1987.
3. Головаха Є.І., Паніна Н.В. Соціальне самопочуття населення України // Українське суспільство на порозі третього тисячоліття/ Під ред. М.О.Шульги. - К.: Ін-т соціології НАН України, 1999.
4. Венедиктов Д.Д., Чернух А.М., Лисицын Ю. П. Глобальные проблемы здравоохранения и пути их решения // Вопр. философии. - 1979. - № 7

О.І.Рябуха

ДО ПРИЧИН ПІДЛІТКОВОЇ НАРКОМАНІЇ

Підліткова наркоманія обумовлена як соціальними причинами так і психологічними, культурологічними і т.п., особливостями психіки молодшої людини. Бажання відчувати себе повноцінним членом мікро соціальної групи, копіювати „сильну особу” поряд з бажанням виокремитися з натовпу можуть бути передумови розвитку залежності від наркотичних речовин.

Подростковая наркомания обусловлена как социальными причинами так и психологически, культурологическими и т.п. особенностями психики молодого человека.

Стремление чувствовать себя полноправным членом микросоциальной группировки, раздражать «сильной личности», наряду с желанием выделиться из толпы могут стать предпосылками развития зависимости от наркотических веществ.

The teenagers narcotizm is determined not only social motives but also the psychological and etc. peculiarities of the psychic of the young man. The teenagers aspires to feel himself the right full member of micro social group? He (she) tries to imitate the "strong personality" alongside with the desire to distinguish beyond the crowd.

All these motives can be the ground of the dependence of the narcotic.

Здоров'я є найбільшою особистою та соціальною цінністю у всі часи та у будь-яких народів. Паліруси Стародавнього Єгипту, закони месопотамського царя Гаммурапі, медичні трактати античного світу, Ренсансу та доби Просвітництва містять не тільки знання з анатомії та фізіології людини, відомості про різноманітні лікувальні засоби, але й спеціально наголошують на заходах попередження захворювань, зокрема на необхідності дотримання здорового способу життя, основними вимогами якого є відмова від куріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин.

Разом з тим, кількість людей, які споживають наркотики, у цілому світі неухильно зростає. Однією з причин цього явища є те, що торгівля наркотиками становить надприбутковий бізнес, який обумовлює її широкі масштаби та велику інтенсивність. Організована і успішно існує розгалужена система міжнародної торгівлі різноманітними наркотичними засобами, арсенал яких постійно поповнюється новими речовинами.

Особливо загрозливих розмірів вживання наркотиків набуло у молодіжному середовищі: більша половина наркоманів – молодь у віці 15 – 21 років. За

прогнозами вчених в Україні статистичний приріст кількості осіб, що вживають наркотики, збережеться ще не менш як 5 років. Це закономірно призведе до того, що кількість зареєстрованих наркоманів буде переважати кількість померлих від вживання наркотиків та наркоманів, які зняті з диспансерного обліку. За даними анонімного анкетування в деяких регіонах України біля 90% школярів 5 – 11 класів мають знайомих або друзів, які вживають наркотики; 35% опитаних отримували пропозиції щодо вживання наркотиків, 42% уже вживали наркотичні середники, а 20% хотіли б їх спробувати.

Подібна ситуація з вживанням наркотичних середників обумовлена особливостями психології дітей та підлітків. Якщо у дітей середнього шкільного віку поштовхом до першої спроби наркотиків є банальна цікавість, бажання наслідувати більш "досвідчених" приятелів, часом – побачити "мультфільми" у вигляді незвичних яскравих зорових галюцинацій, то у підлітків спонукальні мотиви є іншими.

Досліджуючи причини вживання наркотичних середників у різних вікових групах, вчені встановили, що у молоді на одному з перших місць по ступеню негативного впливу на формування особистості знаходяться дизгармонійні особливості мікросоціального середовища. Неформальне спілкування з однолітками, як відомо, є важливою передумовою для соціалізації молодшої людини. Підлітки прагнуть мати відчуття певної групової приналежності, бути прийнятими своєю мікросоціальною групою, зайняти в ній належне місце. Особливе місце підліткової психології є потяг до емансипації, бажання звільнитись від опіки дорослих (батьків, вчителів). Водночас для забезпечення відчуття стабільності та емоційного комфорту підліткові необхідно усвідомлення групової солідарності, схвалення його способу поведінки і вчинків членами своєї групи. Тому в подібних підліткових групах формуються свої системи цінностей, життєві орієнтири та уявлення про добро і зло. Оскільки реакція групи однолітків або її сильного лідера є домінуючою, саме мікросоціальна група визначає тип поведінки і уподобання молодшої людини. Якщо підліток потрапляє у групу, в якій прийнято нехтувати правилами суспільної моралі та поведінки, зокрема вживати наркотики, він закономірно також стане їх вживати.

Ще однією особливістю підліткової психології є схильність до наслідування. Зазвичай за взірцем обирається "сильна особистість", яка курить, вживає алкоголь або наркотики. Підлітки цінують силу, впе-